

UK FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Teze RIGORÓZNÍ práce

Tyto teze tvoří přílohu „Přihlášky ke státní rigorózní zkoušce“

TUTO ČÁST VYPLŇUJE ŽADATEL:

Informace o žadateli:

Příjmení a jméno:

Šámalová Klára

E-mail:

klara.samalova@email.cz

Telefon (nejlépe mobilní):

776 16 25 23

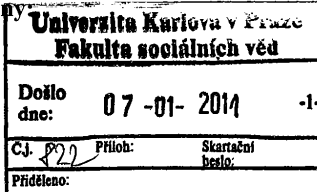
Ukončený obor magisterského studia

(název oboru/měsíc a rok ukončení/škola):

Politologie-Mezinárodní vztahy / září 2007

/Fakulta sociálních věd UK

Razítko podatelny

Zaškrtněte zkratku institutu, na který teze rigorózní práce předkládáte:

IES IKSŽ IMS IPS ISS

Předpokládaný název rigorózní práce v češtině:

Genderová analýza postavení žen v Iráku - vliv současného konfliktu na život iráckých žen

Předpokládaný název rigorózní práce v angličtině:

Gender Analysis of the Status of Women in Iraq - Impact of the Current Conflict on the Life of Iraqi Women

Předpokládaný termín předložení práce (měsíc/rok – vzor: únor/2012):

únor 2011

Pedagog, s nímž byly teze konzultovány (příjmení, jméno, pracoviště – vzor: Mocnář, Karel, KMS IKSŽ UK FSV):

Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování žadatelem (rozsah do 1000 znaků):

Jedná se o rozšíření mé diplomové práce z roku 2007, ve které jsem se věnovala dopadu iráckého konfliktu na postavení žen v této zemi. V úvodní teoretické části jsem se zaměřila na to, jak válečné konflikty působí na každodenní život žen a jakým specifickým problémům musí během válek čelit. Práce zahrnovala také vývoj ženské problematiky v zemi před nástupem strany Baas k moci. Stěžejní částí se věnovaly postavení žen v době vlády Saddáma Husajna a následné situaci po jeho svržení. Práce zahrnovala rovněž doplňující kapitolu zaměřenou na kurdské ženy, neboť jednotlivé etapy vývoje odlišně ovlivňovaly život těchto žen v porovnání s ostatními částmi Iráku. Na otázku, zda došlo ke zhoršení či zlepšení situace iráckých žen po pádu Saddámovy režimu, jsem v době vypracování práce nenalezla jednoznačnou odpověď. Tehdejší situace žen byla silně ovlivněna eskalující mírou sektářského násilí a všeobecného nepokoje, která znemožňovala vyvodit jednoznačný závěr.

Předpokládaný cíl rigorózní práce, původní přínos autora ke zpracování tématu, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (rozsah do 1200 znaků):

Od doby zpracování mé diplomové práce uplynuly více jak tři roky a situaci v Iráku tak lze hodnotit s větším odstupem. Došlo k několika významným událostem, které by mohly mít na postavení žen v této zemi vliv, a to ať už se jedná o novou strategii americké administrativy v čele s Barakem Obamou, částečné zklidnění sektářského násilí, které vrcholilo v roce 2006 nebo parlamentní volby, které proběhly na jaře roku 2010. Do rigorózní práce jsem se rovněž rozhodla začlenit kapitolu věnující se postavení žen v muslimských zemích. Rozšíření práce o problematiku islámu bylo doporučováno rovněž v posudku od vedoucí magisterské práce PhDr. Blanky Knotkové-Čapkové, PhD. Považuji toto rozšíření za přínosné, neboť může naznačit, jakým směrem se bude ubírat vývoj ve vztahu k ženám, pokud budou v novém zřízení převládat konzervativní síly nad liberálními. Nově také člením kapitolu mapující situaci žen po svržení režimu Saddáma Husajna, do které zahrnuji období let 2007 - 2010.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou

charakteristikou jejich obsahu):

Úvod

1. Válečný konflikt – feministický přístup k řešení konfliktů (Ženy a válka)

1.1 Feminismus a diversity

1.2 Ženy a válka - vliv konfliktu na postavení žen

2. Ženy v muslimských zemích

3. Postavení iráckých žen před nástupem strany Baas k moci

4. Ženy pod vládou strany Baas a Saddáma Husajna

4.1 70. léta 20. století – období ekonomického boomu a posílení práv žen

4.2 80. léta – válka s Íránem a její vliv na postavení žen

4.3 Válka v Perském zálivu, sankce OSN a jejich vliv na irácké ženy

4.4 Zhodnocení situace

5. Ženy a Irák po svržení režimu Saddáma Husajna

5.1 Americká invaze a její dopad na situaci iráckých žen v letech 2003 - 2006

5.2 Vývoj nejnovějších událostí v Iráku v letech 2007 - 2010

5.3 Ženy a post-konfliktní rekonstrukce

5.4 Zhodnocení situace

6. Kurdské ženy

Závěr

Vymezení podkladového materiálu (např. analyzované tituly a období, za které budou analyzovány) **a metody (techniky) jeho zpracování:**

K teoretické části práce, která se zabývá feministickým přístupem v rámci oboru mezinárodních vztahů a pojetím ženy ve válce, jsou k dispozici zejména cizojazyčné knihy. V češtině lze k válečné problematice z genderové perspektivy zmínit německou autorku Ute Scheub a její knihu Mírotvorkyně z roku 2005. Tématu islámu (včetně role žen v tomto náboženství) se v ČR věnuje například Prof. PhDr. Luboš Kropáček, CSc. působící v Ústavu Blízkého východu a Afriky FF UK. Významný zdroj informací k této problematice představuje samotný Korán. Rovněž je k dispozici řada publikací a článků v anglickém jazyce. K ústřední části práce, která se zabývá postavením žen v době Saddámovy režimu a po jeho pádu, existují v převážné míře pouze zdroje cizojazyčné. Klíčovou knihou, která se věnuje postavení žen v Iráku v těchto obdobích, je publikace Nadje Al-Ali s názvem Iraqi Women - Untold Stories from 1948 to the Present z roku 2007. Významný zdroj informací k tomuto tématu poskytují publikace programů, fondů a specializovaných agentur OSN, nevládních organizací jako je Amnesty International či Human Rights Watch a aktuální články a studie, které zveřejňují portály BBC, CNN či ABC. K výše uvedeným kapitolám rigorózní práce budu přistupovat na základě empiricko-analytické metody, pomocí které budu zkoumat z hlediska genderové perspektivy jednotlivá období v historii Iráku i současnou situaci.

Základní literatura (nejméně 10 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

Neperiodická literatura:

1) Al-Ali, Nadje S. (2007) Iraqi Women – Untold Stories from 1948 to the Present, London and New York: Zed BooksA

Autorka ve své knize zachycuje různorodou roli iráckých žen v průběhu nedávné historie i současnosti. Věnuje se období, kdy se stát vymanil z koloniální nadvlády, nástupu strany Baas k moci, vzrůstající roli Saddáma Husajna v Iráku i jeho následnému svržení. Zamýšlí se nad dopadem současného konfliktu na postavení žen v této zemi.

2) Elshtain, Jean Bethke (1987) Women and War, USA: Basic Books

Autorka se kriticky zamýšlí nad tradičním rozdělením genderových rolí ve válce, kdy muž je pokládán za válečníka a žena pouze za pasivní prvek stojící v pozadí. Ve své knize demonstruje, jak realita tyto stereotypy nabourává.

3) Kropáček, Luboš (1993) Duchovní cesty islámu, Praha: Vyšehrad

Knihy popisuje historický vývoj tohoto monoteistického náboženství. Zachycuje počátky vzniku islámu, zabývá se mimo jiné právem, etikou, věnuje se vztahu islámu a křesťanství a odkrývá současnou podobu náboženství.

4) Sluglett, Marion; Sluglett, Peter (2003) Irák od roku 1958 – Od revoluce k diktatuře. Praha: Volvo Globator

Jedná se o knihu podrobně rozebírající moderní historii Iráku. Seznamuje čtenáře se vznikem moderního iráckého státu ve dvacátých letech minulého století a podrobně se zabývá obdobím od roku 1958, kdy byla svržena monarchie a do čela státu se o deset let později dostala strana Baas, která se v čele se Saddámem Husajnem udržela u moci dalších 35 let.

5) Steans, Jill (1998) Gender and International Relations, Cambridge: Polity Press

Autorka ve své knize zachycuje feministický přístup v rámci oboru mezinárodních vztahů. Věnuje se zde mimo jiné pohledu na pojetí bezpečnostní problematiky, války a míru z genderové perspektivy.

Periodická literatura:

6) Al-Ali, Nadje S. (2005) „Reconstructing Gender: Iraqi women between dictatorship, war, sanctions and occupation“ Third World Quarterly, vol. 26, č. 4-5

Článek se zaměřuje na roli iráckých žen v období post-konfliktní rekonstrukce. Zachycuje období irácko-irácké války, války v Zálivu i počátek současného konfliktu a rozebírá jejich dopady na život žen v této zemi.

7) Brown, Lucy; Romano, David (2006) „Women in Post-Saddam Iraq: One Step Forward or Two Steps Back?“, NWSA Journal, vol. 18, č. 3

Článek se zaměřuje na proměnlivé postavení žen během Saddámovy režimu, kdy ženy v určitých fázích posilovaly svá práva a v určitých naopak byla tato práva okleštěna. Nastihuje pozici iráckých žen v současném konfliktu, který má rovněž rozporuplné dopady na život těchto žen.

8) Kropáček, Luboš (1996) "Žena v islámské kultuře", Religio vol. IV

Článek popisuje roli žen v islámské kultuře. Věnuje se tématům jako je polygamie, rodinné právo, dědická práva žen či zahalování. Srovnává postavení žen s předislámským obdobím.

9) Mojab, Shahrzad; Gorman, Rachel (2007) „Dispersed Nationalism: War, Diaspora and Kurdish Women's organizing“ Journal of Middle East Women's Studies, vol. 3, č. 1

Jedná se o analýzu věnující se životu kurdských žen v diaspoře. Článek zachycuje zkušenosti žen, které se podílely na bojích za národní sebeurčení iráckého Kurdistanu během vlády Saddámovy režimu.

10) Efrati, Noga (2004) „The Other Awakening in Iraq: The Women's Movement in the First Half of the Twentieth Century, British Journal of Middle Eastern Studies, vol. 31, č. 2

Článek se zabývá historií ženského hnutí v Iráku v první polovině 20. století. Věnuje se vzniku ženských organizací, ženských periodik i účasti a roli žen v národně osvobozených bojích tohoto období.

Internetové zdroje:

11) ABC News/The Polling Unit (2009) Iraq - Poll: Where Things Stand (Dramatic Advances Sweep Iraq, Boosting Support for Democracy) [www dokument], Dostupné z: <http://abcnews.go.com/images/PollingUnit/1087a1IraqWhereThingsStand.pdf>

Studie zachycuje nejnovější vývoj v Iráku, který vychází z průzkumu, jenž probíhal mezi více jak 2200 Iráčany v únoru 2009. Studie rozebírá aktuální problémy, kterým musí obyvatelé Iráku čelit, bezpečnostní situaci, postoj k invazi a k odchodu amerických vojsk či k nové irácké vládě.

12) Human Rights Watch (2003) Background on Women's Status in Iraq Prior to the Fall of the Saddam Hussein Government [www dokument], Dostupné z: <http://www.hrw.org/backgrounder/wrd/iraq-women.htm>

Článek se věnuje postavení žen před pádem Saddámovu režimu. Poukazuje na to, jak v období před válkou v Zálivu byla práva žen v této zemi významně posílena. Zároveň však článek ukazuje na fakt, že mnoho pozitivních výtoků, které do konce 80. let 20. století irácké ženy získaly, byly v devadesátých letech okleštěny.

13) Human Rights Watch (2010) They Took Me and Told Me Nothing [www dokument], Dostupné z: <http://www.hrw.org/en/reports/2010/06/16/they-took-me-and-told-me-nothing-0>

Studie se věnuje postavení žen v iráckém Kurdistanu. Zaměřuje se zejména na problematiku ženské obřízky, která je v této oblasti Iráku rozšířena.

14) The Washington Post (2005) Full Text of Iraqi Constitution [www dokument], Dostupné z: <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2005/10/12/AR2005101201450.html>

Jedná se anglickou verzi irácké ústavy, která byla přijata v roce 2005. Ústava stanovuje, že islám je základním zdrojem práva, což vyvolalo značnou kritiku mezi ženskými aktivistkami.

15) UNIFEM (2006) Iraq [www dokument], Dostupné z: https://www2582.sslldomain.com/uniraq/documents/iraq_pfv.pdf

Internetové stránky poskytují genderový profil Iráku. Odkazují na články a studie věnující se dopadu současného konfliktu na život iráckých žen. Poskytují nicméně zdroje pouze do roku 2005, novější události zde nejsou zachyceny. Stránky mapují rovněž události předcházející pádu Saddámovu režimu,

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

K tématu zabývajícím se postavením žen v Iráku a dopadu válečného konfliktu na jejich životy jsem nenalezla žádnou relevantní diplomovou či disertační práci. Nicméně lze nalézt práce týkající se dílčích témat, kterými se moje rigorózní práce zabývá:

1) Islám a ženy:

Janoušková, Radmila (2005) Žena v monoteistickém náboženství (diplomová práce), Praha: Univerzita Karlova - Evangelická teologická fakulta

Kratochvílová, Anna (2008) Islám a status ženy v Tunisku (bakalářská práce), Praha: Univerzita Karlova - Fakulta sociálních věd

Alžběta Haalová (2010) Problematika ženské otázky v islámu (bakalářská práce), Brno: Masarykova univerzita - Pedagogická fakulta

Musilová, Pavla (2010) Mnohoženství v islámu: Saudská Arábie v kontextu současného Blízkého východu (bakalářská práce), Brno: Masarykova univerzita - Filozofická fakulta

2) Ženy a válka

Kalimonová, Jana (2005) Sociokulturní aspekty postavení žen v situaci války a násilí (diplomová práce), Praha: Univerzita Karlova - Filozofická fakulta

Hrdličková, Zuzana (2008) Dopad občanské války na Šrí Lance na postavení tamilských žen ve společnosti (disertační práce), Praha: Univerzita Karlova - Filozofická fakulta

3) Irák

Blažková, Hana (2006) Irák za vlády Saddáma Husajna (bakalářská práce), Brno: Masarykova Univerzita - Fakulta sociálních studií	
Velek, Martin (2006) Zahraniční politika USA v Iráku po 11. září 2001 (bakalářská práce) Praha: Univerzita Karlova - Fakulta sociálních věd	
Mlýnek, Benjamin (2010) Bezpečnost v Kurdském regionu v procesu postkonfliktní obnovy Iráku (bakalářská práce), Plzeň: Západočeská univerzita - Filozofická fakulta ☐ ☐	
Datum / Podpis studenta	
7.12.2011 <i>[Signature]</i>	

TUTO ČÁST VYPLŇUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO OBORU:			
Rozhodnutí:		Schváleno ☐	
		Neschváleno ☐	
Důvody případného neschválení práce		Téma je již zpracované ☐	
		Špatně formulované téma a cíl ☐	
		Špatně zvolená metoda práce ☐	
		Nedostatečná rešerše literatury ☐	
		Nevhodně zvolené prameny ☐	
		Nedostačující úroveň tezí ☐	
		Jiné	
		
		
Navržený konzultant	Souhlas konzultanta navrženého vedením institutu	Příjmení a jméno <i>FHS UK Knothová, Blanka doc.</i>	Datum /Podpis
Návrhy na další konzultanty (v případě, že takové návrhy z jednání vedení institutu vyplynou)		Příjmení a jméno	Příjmení a jméno
	
Schválené teze převzal/a žadatel/ka		Příjmení a jméno	Datum /Podpis
	
Návrhy na oponenta: Vedení institutu na svém zasedání dne <i>27.3.2011</i> navrhlo, aby předloženou práci oponoval/a:		Příjmení a jméno <i>KHV doc. Pěchavský IPS</i>	
		